אין מעמידין פרק שני עבודה זרה לג.

אביק. לשון עגינה היא ככל המלמוד: **יריד.** שוק של עבודת כוכבים מיהו עובד כוכבים כי אזיל לסמורה הוא דאזיל: **עבודת כוכבים וזבין.** מכר גלמים בשוק: **אם איתא דהוה ליה.** להאי ישראל גלימא לו ממרא: **הכא.** לדידן הוה מזבין ליה: **קשורין.** שחוברין מכורה מכורה יחד ולא כל כבל: **נודות.** של עור. קנקנים של חרס. כל המשנה פירשתי למעלה [מט:]: **גרודים** גרס בדל"ת כמו (מיכה ב) להתגרד בו. שאין בהן זפת והן חדשין מוחכין דבכניסת יין זמן מועט לא בלע עור. ונודות דוקא אבל כלי חרס בלע לאלתר: **ישנים ומזופפין.** כלומר לו ישנים לו מזופפין לסורין. ישנים מיידי דכנים בהן יין נסך זמן מרובה בלע עור ומזופפין אפילו בחדא זימנא בלע זפת ליין: **עובד כוכבים ריבבן** ברי"ש כמו רבב. כלומר התיך הזפת לתוכן: **ונתן לתוכן יין.** כן דרכם בעוד שהזפת חם נותנין יין ליטול טעם מרירתו של זפת: **אגב עירדיה.** דישראל זה שעסוק בנתינת יין לתקן העוד: **מנסך.** ליה עובד כוכבים: **ולאו אדעתיה.** דישראל להניח: **כורך מים לעיר.** שאותו יין הולך לאבוד בזפת ובטל טעמו כמים הניתנין בטיט שבלין מאיליהן כשממייבש הטיט הרי הן כאילו לא היו אף יין זה כלה בגילוחית הזפת וכשממייבש הזפת כלה מאליו ושוב אינו פולט: **לני מלחי.** בכלי אלא מלח שהיין נבלע וכלה במלח: **הכא לא אזיל לאיבוד.** שנתן טעם במלח לעולם ואינו מתייבש: **מעם לעם.** בכל ג' ימים מערבן מעם לעם ונותן אחרים: **הני מילי דידן.** כגון הני זיקי דרב ינקב שנבלע בהן יין כשר תחלה ולא בלעי מיין נסך כ"כ אבל דידהו שנבלע בהן יין נסך מתחלתן לא סגי בהכי: **נודות.** (ב) הני זיקין של עור הן: **אבל קנקנים.** של חרס הן ובלעי טועמא לא סגי להו בהכי: **גרודים.** שלא נזפפו מעולם קרי גרודים: **ישנים ומזופפים.** לו ישנים לו מזופפין: **עובד כוכבים נותן בו.** כלומר נתן לתוכן עובד כוכבים יין ישראל נותן לתוכן עלסה ימים מים ומערבן מעם לעם כדאמרינן ומותרין: **עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ליר לו מוריים.** מיד אע"פ שלא מילאהו מים לפי שהליר ומוריים שורפין את היין הנבלע ומכלין אותו:

לכתחלה

הני מילי נודות אבל קנקנים לא אמר ליה רב אשי [ה]**לא שנא נודות ולא שנא קנקנים ת"ר** [ו]**קנקנים של עובדי כוכבים חדשים גרודים מותרין ישנים ומזופפין אסורין עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן מים** [ז]**עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ציר ומוריים ואינו חושש איבעיא להו**

לכתחלה

לתוכם יין ושכנם בה עובד כוכבים יין ישראל ממלא אות מים ג' ימים מעם לעם וכונס לתוכה יין ואינו חושש ושכנם בה עובד כוכבים יין ישראל ליר ומוריים מותר להכניס לתוכה יין ועלה בעי תלמודא לכתחלה או דיעבד פי' מה שאומר וישראל ליר או מוריים רולה לומר דלכתחלה יתנו שם כמו שכר או דוקא דיעבד ומיהו אף בדיעבד יתן יין אחריו לליר שורף וניחא דפשיטא ליה לתלמודא בסמוך ליר שורף אור לא כ"ש אבל לגירסת הספרים דגרסי עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ליר או מוריים קשה מאי קנעי פשיטא דלכתחלה קאמר דהא קתני בהדיא נותן ועוד קשה מנא ליה לתלמודא דליר שורף [ד]ליין שמותר ליכנס בו יין אחריו: **עובד** כוכבים ריבבן. ובתוספתא גרים ריבבן ובראה דריבבן וריבבן הכל אחד וה"ג במסכת שבת פרק אלו קשרים (דף קיד.) כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה ואמרי לה רבב: **האי** עובד כוכבים דשדא חמרא לבי מילחי. פ"ה בכלי מלח מלח וקשה דמה ענין זה לגבי זורק מים לטיט הרי טועמו מיכר במלח ומאי סלקא דעתיה דרב פפי לכך פר"ת לבי מילחי מקום עשיית המלח וקאמר רב (זבדיל) [פפי] דאע"פ שהעובד כוכבים משליך שם יין המלח מותר מפני שהאור שורפו ובלה שם כזורק מים לטיט כי גם טועם היין אינו מיכר בו וכ"ג אפי' פריך דמ"מ לא אזיל לאכול כמו נודות דזוהמת העור מבטלת היין ואומר ר"ת כי האי אתקפתא דרב אפי' אינה אלא דחויא בעלמא כלומר דמדרב זביד לא תשמע

(ו) אלא מכל מקום הלכה כרב פפי ומתוך כך התירו המלח אף על פי שרגילים שמשימים עליו דס בשעת רתיחה לגנבו:

בעא

שנקלף דיין בשכשוך פגי כדמוכח בפ' אחרון (לקמן דף עד:) דפריך מהתם דאע"פ שנקלף הזפת אסורה להניח דגת ומתן שאינם זפותין ויין ששם בשעת זפיתה אינו אלא כזרק מים לטיט חדשים זפותים אסורים פי' חדשים שדומה שלא היה בהם יין מעולם אפ"ה אסורים שמאחר שהם זפותים דלמא רמא בהו עובד כוכבים חמרא ולא ידיע והזפת מבליע ואע"פ שאין מכניסן לקיום לריכין עירוי מפני שהזפת מבליע אף בפעם אחת ומסיים הה עובד כוכבים ריבבן ועבדן כו' ובברייתא אחרת תניא קנקנים של עובדי כוכבים חדשים מותרין ישנים ומזופפין אסורין פי' חדשים מותרין (ג) פי' דולאי עובד כוכבים לא נתן בהם יין מעולם כי מאחר שאינם זפותין אילו נתן בהם יין מינכר ישנים זפותין (ד) נמי אסורין ואפילו נראין חדשים כי שמא נתן בהן העובד כוכבים יין ואינו ניכר ישנים אפי' לא נתן בו אלא פעם אחת אסורין מפני שמכניסו לקיום ולפי שיטת ר"ת יש לאסור קנא"ש ויש"ש אלונו הזפופות במגע עובד כוכבים וצריך להגעיל אותם או לעשות בהם עירוי ואע"פ שאין מכניסן לקיום כדין נודות זפותות וכן אם קנה אותם חדשים זפותים מן העובד כוכבים הכל כדין נודות וקשה ממנהג העולם שנהגו בכ"מ לקנות חדשים מן העובדי כוכבים ואין עושין בהן לא עירוי ולא הגעלה וי"ל היה מפרש ליפש המנהג דדוקא בימיהם שהיו רגילים לבטל בהם יין בשעת זפיתה יש לאסור דנהי דיין בשעת זפיתה אינו אלא כזרק מים לטיט כדפרישית גבי נודות יש לחוש שמא אחרי כן הטיל שם יין ולא ידיע אבל עתה שאינן רגילין להטיל בהם יין בשעת זפיתה אם נתן בהם יין אחר זפיתה היה מיכר ומ"מ אלונו שגגע העובד כוכבים במשקה טופח לא מלינו היתר וי"מ עצמו חזר בו בסוף והתחיל להתיר אף אלונו במגע עובד כוכבים בשכשוך בעלמא והראה טעם משום דאיכא תרתי לטיבותא (ה) דהא שהן של עץ ולא נבלע בהם היין כ"כ ע"י זפת ולא דמי לנודות שהן של עור ורך הוא לבלוע יותר ע"י זפיתה ועוד כי אינם ערודות כ"כ ביין ולא דמי לכלי הגת ומתן ומשפך דלקמן שהיין נבלע בהם ע"י זפיתה לפי שהן ערודות ביין וכתב ר' ברוך כי אעפ"כ לא היה עושה מעשה לכתחלה להתיכן בשכשוך אבל בדיעבד אם נתנו בהם יין אחר מגע העובד כוכבים לא היה אוסר: בסיומא בברייתא דקנקנים תניא בתוספתא ושכנם בהם עובד כוכבים מים ישראל מותר להכניס

דאביק בה מהדר הדר אזיל והתניא ישראל ההולך לתרפות בין בהליכה בין בחזרה אסור אמר רב אשי כי תניא ההיא [א]בישראל מומר דודאי אזיל ת"ר [ב]עובד כוכבים ההולך ליריד בין בהליכה בין בחזרה מותר [ג]ישראל ההולך ליריד בהליכה מותר [ד]בחזרה אסור מאי שנא ישראל דבחזרה אסור דאמרי עבודת כוכבים זבין דמי עבודת כוכבים איכא בהדיה עובד כוכבים אמרינן גלימא זבין חמרא אלא [ה]עובד כוכבים אמרינן גלימא זבין חמרא זבין ישראל נמי נימא אימור גלימא זבין חמרא זבין אי איתא דה"ל הכא הוה מזבין ליה: והבאין מותרין: ארשב"ל [ו]לא שנו אלא שאין קשורין זה בזה אבל קשורין זה בזה אסורין אימא דעתו לחזור: נודות העובדי כוכבים וקנקניהם: ת"ר [ז]נודות העובדי כוכבים גרודים חדשים מותרין ישנים ומזופפין אסורין עובד כוכבים ריבבן ועיבדן ונתן לתוכן יין וישראל עומד על גביו אינו חושש וכי מאחר דעובד כוכבים נותן לתוכן יין כי ישראל עומד [על] גביו מאי הוי אמר רב פפא ה"ק עובד כוכבים ריבבן ועיבדן וישראל נותן לתוכן יין וישראל אחר עומד על גביו ואינו חושש ומאחר דישראל נותן לתוכן יין ישראל אחר עומד על גביו למה לי דלמא אגב טירדיה מנסך ולאו אדעתיה רב זביד אמר לעולם כדקאמרת מעיקרא והכא בעידנא דקא שדי ליה נעשה כזורק מים לטיט אמר רב פפי ש"מ מדרב זביד האי עובד כוכבים דשדא חמרא לבי מילחי דישראל שרי מתקיף לה רב אשי מי דמי התם קאזיל לאיבוד הכא לא קאזיל לאיבוד בר עדי טייעא אנם הנהו זיקי מרב יצחק בר יוסף רמא בהו חמרא ואהדרינהו ניהליה אתא שאיל בי מדרשא א"ל רבי ירמיה כך הורה רבי אמי [ח]הלכה למעשה ממלאן מים שלשה ימים ומערן ואמר רבא [ט]צריך לערן מעת לעת סבור מינה הני מילי דידן אבל דידהו לא כי אתא רבין א"ר שמעון בן לקיש [י]אחד שלנו ואחד שלהם סבר רב אחא בריה דרבא (יא) קמיה דרב אשי למימר הני מילי נודות אבל קנקנים לא אמר ליה רב אשי [יב]לא שנא נודות ולא שנא קנקנים ת"ר [יג]קנקנים של עובדי כוכבים חדשים גרודים מותרין ישנים ומזופפין אסורין עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן מים [יד]עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ציר ומוריים ואינו חושש איבעיא להו

לכתחלה

מסורת הש"ס

(א) [עי' תוספות לעיל יב: ד"ה אבל ועיין היטב תוספות לעיל יג. ד"ה מעמא], (ב) [עי' תוספות לעיל יב. ד"ה דסוחה], (ג) [תוספתא פ"ה ה"ד], (ד) לענין שמותר להכניס כל"ל ר"מ,

הגהות הב"ח

(א) גמ' כריה דרבא למימר קמיה דרב אשי הני מילי: (ב) רש"י ד"ה נודות הייגו דיקי ושל עור הם"ד: (ג) תוס' ד"ה (בדף הקודם) כך כו' פי' מדשים מותרין דולאי כל"ל ומיהא פי' נמתק: (ד) בא"ד ישנים זפותין פי' זפותין נמי אסורין ולפי': (ה) בא"ד תרמי לטיבותא חדא שהן של עץ: (ו) ד"ה אפי' הכי וכו' לא תשמע אבל מ"מ הלכה:

רבינו חננאל

(א) ישראל ההולך לתרפות בין בהליכה בין בחזירה אסור: **ת"ר** עובד כוכבים ההולך ליריד (ב) בהליכה מותר דלמא הדר ביה בחזירה אסור ומקשינן אמאי בחזירה אסור דאמרינן דלמא עבודת כוכבים זבין ומעותיו דמי עבודת כוכבים ניהו עובד כוכבים נמי נימא הכי. ופרקינן עובד כוכבים דלא אפשר ליה דלא למיזל ליריד אגב אורחיה שקל גלימא וחרנוגא דאית ליה בידיה ומזבין ומעות שבידו דמי סחורה ניהו. אבל ישראל אילו הוה ליה סחורה הכא הוה מזבן ליה. אלא לא אזיל ליריד אלא למזבן עבודת כוכבים דלא משכח לזבונא הכא: **ירושלמי** א"ר מנא צריכין אנן למיחש מה דברייתא חששין אסיר למיתן פרישי נו פומא פיתתא חותי כי שיחיא חבשילא תותי ערסא ממצע סכינא גו אתרנגא או גו פוגלא: **א"ר** יוסי בר אבין כל זיעת האדם סם המות חוץ מזיעת המנים בשבת בסוף פ' כל כתבי הקדש (דף קנא) א"ר אבא בר כהנא רבי חנינא התיר לבית רבי לשתות יין הבא בקרונות של עובדי כוכבים בחותם אחד ולא ידענא אי משום דסבר לה כר' אליעזר דמתיר בחותם אחד אי משום אימתא דבי נשיאה: **פיסקא** נודות העובדי כוכבים וקנקניהם ריין ישראל כנוס בהן אסורין ואיסורן איסור הנאה דברי ר"מ וחכ"א אין איסורן איסור הנאה: **ת"ר** נודות העובדי כוכבים גרודים חדשים מותרין מזופפין אסורין עובד כוכבים ריבבן ועיבדן נותן לתוכן

(ג) נראה דשפר סתן וי"ל ישראל ההולך לתרפות בהליכה מותר ובחזירה אסור וישראל מותר כין בהליכה וכין בחזירה אסור. (ד) נראה דל"ל בהליכה אסור ובחזירה מותר ובכ"ה הגי' בכי' ר"ף ד"ל ישראל ההולך ליריד בהליכה מותר דלמא הדר ביה וכו'.

עין משפט נר מצוה

צד א מיי' פ"ט מהל' עבודת כוכבים הל' יח סמג לאין מה עוד ש"ע יו"ד סי' קמח סי"ח:
צה ב ג מיי' שם סמג שם טוש"ע יו"ד סימן קמט סעיף ה [וכהגה]:
צו ד מיי' שם הלכה ח וסמג שם טוש"ע יו"ד סי' קמח סעיף יא:
צז ה מיי' פי"א מהלכות מאכלות אסורות הל' ח סמג לאין קמח עוד ש"ע יו"ד סימן קלה סעיף ל ועי"ש רש כאן גרסאות ומהגלפות:
צח ו ז ח ט מיי' שם הלכה עו סמג שם טור ש"ע שם סעיף ל וסעיף ל [וסעיף יכ]:
צט י מיי' שם הל' טז וסמג שם טוש"ע יו"ד סימן קלו סעיף ד:

רבינו חננאל (המשך)

יין כו'. אוקימנא ביין שנותן בגוד למתקו דקא אזיל לאיבוד שנעשה כנותן מים לטיט ופירש בירושלמי אין עובד כוכבים עשוי לנסך ע"ג דבר מיאוס. אבל עובד כוכבים דשדי יין בי מילחי דישראל אסיר. סוגיא דשמעתא הנודות והקנקנים לא שנא דידן ותנאו בהם עובדי כוכבים יין ולא שנא דידהו הודה ר' אמי הלכה למעשה ממלאן ג' ימים ומערן. ואמר רבא צריך לערן כל מעת לעת: **ת"ר** קנקנים של עובדי כוכבים חדשים מותרין ישנים ומזופפין אסורין עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן מים עובד כוכבים נותן לתוכן מים ישראל נותן לתוכן יין עובד כוכבים נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ציר או מוריים ואינו חושש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com